

REPUBLIKA E KOSOVËS-KOMUNA VUSHTRRI

DREJTORIA KOMUNALE E ARSIMIT

PLANI I VEPRIMIT KUNDËR BRAKTISJES DHE MOSREGJISTRIMIT TË SHKOLLËS

2024-25

Përmbajtja

Lista e shkurtesave	3
Hyrje	4
Konteksti.....	6
Qëllimi i planit të veprimit.....	7
Objektivat	9
Shtojca.....	19

Shkurtesat

MASHTI	Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit
DKA	Drejtoritë Komunale të Arsimit
SMIA	Sistemi i Menaxhimit të Informacioneve në Arsim
EPRBM	Ekipi për Parandalim dhe Reagim ndaj Braktisjes dhe Mosregjistrimit
KN	Këshilli i nxënësve
KP	Këshilli i prindërve
KPAK	Komiteti i Prindërve të Arsimit të Kosovës
QPS	Qendra për Punë Sociale
OJQ	Organizatë Joqeveritare
UNICEF	Fondi Ndërkombëtar për Fëmijë i Kombeve të Bashkuara
ECMI	Qendra Evropiane për Çështje të Minoriteteve

HYRJE

Janë një varg konventash dhe standardesh ndërkombëtare, të cilat kërkojnë qasje dhe mundësi të barabartë në arsim cilësor, prandaj shteti ka detyrim të ndërmarr të gjitha masat e nevojshme për të siguruar të drejtën e arsimit për të gjithë qytetarët e vet pa dallim gjinie, etnie, aftësie e gjendje tjetër.

Meqë po flasim për shkollat dhe nxënësit/ fëmijët e arsimit parauniversitar, po i referohemi ekskluzivisht **Konventës për të Drejtat e Fëmijës**, si traktati që i mbulon në mënyrë gjithëpërfshirëse të drejtat e fëmijës në çdo cep të botës. Duke u thirrur në parimet bazë të kësaj konvente, shtetet orientojnë politikatat nacionale, prandaj ato janë bazamenti i të drejtave universale për çdo fëmijë/ individ: **Mosdiskriminimi, Pjesëmarrja, Interesi më i lartë i fëmijës dhe Zhvillimi i potencialit të plotë.**

Bazuar në këto parime, institucionet arsimore duhet të kujdesen për pjesëmarrje dhe gjithëpërfshirje në arsim cilësor, duke siguruar zhvillimin e fëmijëve brenda potencialit të plotë.

Kushtetuta e Republikës së Kosovës (Nenin 47) dhe legjislacioni i arsimit garantojnë të drejtën e arsimit për të gjithë pa dallim gjinie, etnie, aftësie a gjendje tjetër, duke pasur për bazë të drejtat e njeriut/ fëmijës.

Ligjet aktuale: Ligji për Edukimin Parashkollor, Ligji për Arsimin Parauniversitar, Ligji për Arsim dhe Aftësim Profesional, Ligji për arsimin dhe aftësimin për të rritur, Ligji për Inspeksionin e Arsimit në Kosovë, Ligji për Arsimin në Komunitet e Republikës së Kosovës, etj, bashkë me aktet nënligjore përcjellëse adresojnë mundësitë e barabarta dhe qasjen e gjithëpërfshirëse në arsim cilësor.

Barrierat e natyrave të ndryshme brenda sistemit arsimor, sidomos ato të qasjes në arsim, ndërlidhur me faktorët e shumtë individualë, familjarë, shoqërorë me kontekste të ndryshme sociale, ekonomike, shëndetësore e kulturore, kërkojnë qasje multidisiplinare, prandaj i

kemi ligjet tjera relevante si: Ligji për Shërbime Sociale dhe Familjare, Kodi i Përkohshëm i Procedurës Penale, Ligji i Policisë, shëndetësisë etj, që bashkë me rregulloret dhe mekanizmat tjerë institucionalë, na e kërkojnë bashkëveprimin e plotë për të funksionuar si hallka të shtetit në adresimin e problemeve me të cilat ballafaqohemi.

Legjislacioni i arsimit, obligon institucionet përgjegjëse si: Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit, komunat, institucionet arsimore dhe komunitetin, që të marrin të gjitha hapat e arsyeshëm që institucionet arsimore të jenë cilësore, gjithëpërfshirëse, humane dhe të sigurta, siç e kërkojnë politikat arsimore, përfshirë standardet për shkollat mike, kurrikulat dhe secila hallkë e sistemit arsimor. Janë një varg aktesh nënligjore që ndihmojnë zhvillimin e procedurave për sigurimin e qasjes e barabartë në arsim, zbatimin e ligjeve në fuqi.

Pastaj kemi dokumentet strategjike relevante që për prioritet kanë pjesëmarrjen dhe gjithëpërfshirjen në arsim, si dhe dokumentet tjera strategjike ndërsektoriale dhe procedurat standarde që adresojnë aspektet e qasjes në arsim të viktimave të trafikimit, dhunës, krimit dhe rrethanave tjera çfarëdo qofshin ato.

Në funksion të zbatimit të këtyre politikave dhe konkretisht në adresimin e pjesëmarrjes në arsim ne me këtë plan komunal përqendrojmë vëmendjen te parandalimi dhe reagimi ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit të shkollës, për të siguruar që të gjithë fëmijët, të jenë përfitues të sistemit arsimor dhe të zhvillohen brenda potencialit të plotë.

Konteksti

Vushtrria shtrihet në pjesën veriore të Kosovës dhe i takon regjionit të Mitrovicës. Sipërfaqja e saj është 345 km², me 66 fshatra, bashkë me qytetin 67 vendbanime. Sipas regjistrimit të vitit 2011, banorë rezident të Vushtrrisë janë rreth 70.000. Në vitin shkollor 2023/24 janë në funksion të arsimit 37 institucione arsimore, prej tyre 3 çerdhe, 3 shkolla fillore, 2 shkolla të mesme të ulëta, 3 shkolla të mesme të larta dhe 26 shkolla fillore dhe të mesme të ulëta, gjatë vitit 2023/24 gjithsej numri i nxënësve është 12 297. Numri i nxënësve që braktisin shkollën gjatë vitit në klasa 1-9 është 2 nx deri 5nx. ndërsa për shkollat 10-12 numri i nxënësve është më i madh deri në 19 nx. Numri i nxënësve më vështirësi në të nxënë është 15 nx.ka qenë ndërsa këtë vit ka rritje, numri i nxënësve me nevoja të veçanta gjatë vitit 2022/23 ishte 90 nx. kurse këtë vit 99. Komuna ka themeluar ekipin e EPRMB, ka të themeluar ekipet kundër braktisjes në të gjitha shkollat, ka themeluar ekipet kundër abuzimit të fëmijëve në shkollat 1-9, ka hartuar planin për siguri në shkolla, si dhe Njësitin Komunal për të Drejtat e Njeriut. Ka në funksion 3 qendra të karrierës, në shkollat e mesme. Të gjitha shkollat në qytet kanë psikologun e shkollave. Çdo vit shkollat profesionale hapin konkurs për Arsim të rritur. Faktorët që ndikojnë në braktisje: mungesa e kujdesit të prindërve, kushtet e vështira ekonomike, martesat e hershme, problemi me të nxënë, konteksti familjare, largësia në shkolla. Sfidat: funksionimi i ekipeve, krijimi i fondeve, krijimi i qendrave edukative- strehimore, përkrahja financiare, kujdesi shëndetësor.

Qëllimi i planit të punës

Koordinimi i veprimeve ndërinstytucionale dhe ngritja e kapaciteteve në nivel lokal dhe shkollor në zbatim të detyrimeve ligjore për parandalim dhe reagim ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit të shkollës, duke rritur përfshirjen e fëmijëve në arsim dhe zvogëlimin e braktisjes.

Objektivat e Planit Komunal të Veprimit

- **Objektiva e përgjithshme I:** Parandalimi dhe Identifikimi i hershëm i nxënësve në rrezik të braktisjes dhe ofrimi i ndërhyrjeve të duhura për t'i mbështetur ata, si këshillim, mbështetje dhe mentorim
- Objektivat specifike:**
- 1.1 Funkcionalizimi i EPRBMve komunale dhe shkollore, si dhe monitorimi i vazhdueshëm i braktisjes në nivel komune;
 - 1.2 Koordinimi ndërinstytucional dhe me partnerë zhvillimorë në mbështetjen e aktiviteteve të shkollave;
 - 1.3 Monitorimi i progresi akademik dhe joakademik i nxënësve dhe t'u ofrohet atyre mbështetje kur është e nevojshme.
- **Objektiva e përgjithshme II:** Ulja e përqindjes së e braktisjes së shkollës duke krijuar një tranzicion të lehtë nga shkolla e mesme e ulët në shkollën e mesme të lartë, bazuar në mundësitë e karrierës që përputhen me aftësitë, dhe interesat e nxënësve

Objektivat specifike:

- 2.1. Urëzimi mes shkollës së mesme të ulët me shkollën e mesme të lartë duke filluar nga klasa e 6-të
- 2.2. Ndërgjegjësimi i prindërve dhe nxënësve për orientimin në profile sipas kompetencave dhe interesave të fëmijës;
- 2.3. Krijimi i partneriteteve me bizneset lokale për të ofruar mundësi të punës praktike, programe të mentorimit dhe mundësi për krijimin e vendeve të punës
- 2.4. Monitorimi i zbatimit të planit të veprimit.

Këto objektiva janë detajuar me aktivitete, indikatorë, afate kohore, institucione përgjegjëse dhe mbështetëse, si dhe me buxhetin e planifikuar, ashtu që lehtësisht monitorohen në faza periodike.

Rezultatet kryesore të pretenduara:

- Rritja e monitorimit dhe mbikëqyrjes nga inspektorati
- Funksionalizimi i EPRMB në Komunë dhe në të gjitha shkollat
- Në fund të secilit vit pretendojmë rezultate konkrete për numrin / përqindjen e rasteve të zgjidhura
- Përgjigjja ndaj rasteve të nx. të panotuar dhe me shumë mungesa
- Rritja e raportimit cilësor nga shkollat/ zvogëlimi i braktisjes

Buxhetimi:

Buxheti i paraparë në këtë plan arrin deri në 1000 € .

Monitorimi:

Zbatimin e këtij plani e monitori EPRBM komunale, e cila bën raport vjetor mbi zbatimin e planit. Ky plan veprimi do të shoqërohet me kornizë monitoruese, e cila do ta lehtësojë procesin e monitorimit dhe raportimin në afatet e përcaktuara, gjashtë mujore dhe vjetor dhe të raportohet në DKA.

Objektiva e përgjithshme 1. Fuqizimi i EPRBMve për parandalim dhe identifikim të hershëm të nxënësve në rrezik të braktisjes dhe ofrimi i ndërhyrjeve të duhura për t'i mbështetur ato, si këshillim, mbështetje dhe mentorim

Objektiva specifike 1.1: Funkcionalizimi i EPRBMve komunale dhe shkollore, si dhe monitorimi i vazhdueshëm i braktisjes në nivel komune

Nr.	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni përgjegjës	Institucionet mbështetëse	Buxheti
			2024	2025	2026			
1.1.1	Fuqizimi i EPRBM-së komunale me takime dhe raportime të rregullta	Vendimi, procesverbalet, Agjendat 2 trajnime	Shtator	Shtator	Shtator	DKA	Komuna MASHTI	Pa Kosto Afërsisht (300 euro)
1.1.2	Themelimi i EPRBM në të gjitha shkollat e arsimit parauniversitar	Vendimet e EPRBM-ve shkollore	Shator	Shtator	Shtator	DKA	MASHTI Partnerët	Pa kosto
1.1.3	Seanca mbështetëse për EPRBM-në	Agjendat, listat e pjesëmarrjes, procesverbalet,	Tetor	Tetor	Tetor	DKA	MASHTI Partnerët	OJQ 300 Euro\per vit

	komunale dhe shkollore	rekomandimet(p.sh. 2 takime dhe 2 trajnime)						
1.1.4.	Asistimi i EPRBM-ve shkollore për përdorime SPH-së	Nr. i takimeve, nr. i shkollave përfituese	Sipas rasteve	Sipas rasteve	Sipas rasteve	DKA	MASHTI Partnerët	Pa Kosoto (mund të angazhohet një grup i studentëve =200euro)
Objektiva specifike 1.2: Koordinimi ndërinstytucional dhe me partnerë zhvillimorë në mbështetjen e aktiviteteve të shkollave dhe nxënësve në nevojë								
	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni përgjegjës	Institucionet mbështetëse	Buxheti
			2024	2025	2026			
1.2.1	Takime koordinues me partnerë	Nr. i takimeve, rezultatet	Shator - qershor	Shator - qershor	Shator - qershor	DKA	MASHTI Partnerët	150€\per 1 vit
1.2.2	Zhvillimi i projekteve ndërsektoriale në parandalim të dukurive	3 projekte, aktiviteteve ndërgjegjësuese Nr. i shkollave përfituese	Tetor-Mars	Tetor-Mars	Tetor-Mars	DKA	Drejtoritë tjera komunale Partnerët	150 €\per 1 vit OJQ\BIZNES ET LOKALE

	negative që e sfidojnë vijimin e rregullt të shkollës të grupeve të caktuara të nxënësve	Nr. i nxënësve për fitues					(Drejtorja e shëndetësisë, drejtorja e financave etj.)	
1.2.3	Aktivitet ndërgjegjësues për pengimin e angazhimit në punë me qëllim të mbajtjes brenda sistemit arsimorë	Nxënësit e etiketuar në rrezik të braktisjes i kemi orientuar drejt mësimin dual me qëllim të nxitjes në procesin mësimor						
Objektiva specifike 1.3: Monitorimi i progresit akademik dhe joakademik i nxënësve dhe t'u ofrohet atyre mbështetje kur është e nevojshme.								
	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni përgjegjës	Institucionet mbështetëse	Buxheti
			2024	2025	2026			

1.3.1.	Zhvillimi i një sistemi të regjistrit kumulativ për nxënësit e klasave 6-9	Regjistri i zhvilluar. Evidencat	Tetor	Tetor	Tetor	DKA shkollat	MASHTI Partnerët	Pa kosto
1.3.2.	Sigurimi i trajnimeve për mësuesit dhe administratorët e shkollave se si të mirëmbajnë dhe përdorin sistemin e regjistrit kumulativ;	Trajnimet e zhvilluara	Tetor Mars	Tetor Mars	Tetor Mars	DKA MASHTI	Partnerët	Pa kosto
1.3.3	Takimet e rregullta me prindërit, mësuesit dhe administratorët e shkollave për të rishikuar përparimin akademik dhe joakademik të nxënësve	Takimet e realizuara	Sipas rastev e	Sipas rastev e	Sipas rastev e	Shkollat	DKA	Pa kosto

1.3.4	Sigurimi i fondeve për aktivitetet mbështetëse për nxënësit që kanë vështirësi akademike ose personale;	Buxheti i ndarë Aktivitete e realizuara	Shtator-qershor	Shtator-qershor	Shtator-qershor	DKA shkollat	MASHTI MEF	DONATOR Migros 2 100 Euro
1.3.5	Zbatimi i sistemit kombëtar për identifikimin dhe adresimin e faktorëve të rrezikut për braktisjen e shkollës, si mungesat në shkollë, performancë e dobët akademike dhe çështjet e sjelljes.	SPH funksional dhe i përdorshëm nga të gjitha shkollat	Shtator-qershor	Shtator-qershor	Shtator-qershor	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	Pa kosto
<p>Objektiva e përgjithshme 2. Ulja e përqindjes së e braktisjes së shkollës duke krijuar një tranzicion të lehtë nga shkolla e mesme e ulët në shkollën e mesme të lartë, bazuar në mundësitë e karrierës që përputhen me aftësitë, dhe interesat e nxënësve.</p>								

Objektiva specifike 2.1: Urëzimi mes shkollës së mesme të ulët me shkollën e mesme të lartë duke filluar nga klasa e 6-të								
Nr.	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni përgjegjës	Institucionet mbështetëse	Buxheti
			2024	2025	2026			
2.1.1	Zbatimi i politikave për orientimin në karrierë në fazat e hershme dhe me fokus për nxënësit e klasës së 6-të.	U.A i zbatueshëm Aktivitet e rregullta, të realizuara Ndarje e info. Nga këshilltaret e karrierës (k.k. janë me bazë në shkollë dhe janë lëvizës, ku nuk kemi k.k. caktohen psikologët që janë me bazë në shkollë)	Shtator-qeshor	Shtator-qeshor	Shtator-qeshor	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	DKA Pa kosto
2.1.2	Organizimi i panairove të karrierës për t'i ekspozuar nxënësve para profesioneve të ndryshme	Panairot e realizuara (p.sh. 2 panairot të organizuara)	Mars	Mars	Mars	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	200 euro, transporti \per 1 vit

	dhe mundësi punësimi.							
2.1.3	Angazhimi i këshilltarëve për orientimin në karrierë në shkollat e mesme të ulëta për t'u ofruar nxënësve këshilla dhe mbështetje profesionale.	Nr. i këshilltarëve të karrierës të punësuar në shkolla 2 të propozuar sipas UA				DKA	MASHTI	MEF
2.1.4	Hartimi i një programi që i ndihmon nxënësit në planifikimin e karrierës dhe vendimmarrjen, i cili përfshin lidhjen e tyre me shkollat e	Programi i hartuar dhe i shpërndarë në shkolla Java e dyerve të hapura Fjalim motivues nga vet nx. e asaj shkolle	Nëntor	Nëntor	Nëntor	Shkollat DKA Qendra e Orientimit në karrierë në SHMP	MASHTI Partnerët	3*30=90*3=270 2 persona për hartim të programit. Hartimi i programit 3 ditë për vit. Kosto komunale

	mesme të larta.							
Objektiva specifike 2.2: Ndërgjegjësimi i prindërve dhe nxënësve për orinetimin në profile sipas kompetencave dhe interesave të fëmijës								
	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni përgjegjës	Institucionet mbështetëse	Buxheti
			2024	2025	2026			
2.2.1	Përgatitja e materialeve informuese për prindër dhe nxënës.	Materialet e përgatitura Video materialet	Tetor	Tetor	Tetor	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	Donator Migros 100 euro\per 1 vit
2.2.2	Punëtori\sesione me prindër për promovimin e profileve arsimore dhe përparësitë e orientimit të saktë të fëmijëve në	Nr. i punëtorive, takimeve të realizuara	Tetor	Tetor	Tetor	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	Pa kosto

	shkollimin e mesëm							
2.2.3	Seminare për nxënësit e shkollave të mesme të ulëta për të eksploruar aftësitë, interesat dhe aftësitë e tyre.	Nr. i seminareve e realizuara me nxënës	x	x	X	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	Pa kosto
2.2.3.	Takime të përbashkëta me prindër, nxënës me folës motivues.	(2 takime) nr. i takimeve të realizuara	x	x	X	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	Pa kosto 1 deri 2 takime në vit. 50 € për folës motivues.
Objektiva specifike 2.3. Krijimi i partneriteteve me bizneset lokale për të ofruar mundësi të punës praktike, programe të mentorimit dhe mundësi për krijimin e vendeve të punës.								
	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni	Institucionet	Buxheti
			2024	2025	2026			

						përgjegjës	mbështetëse	
2.3. 1.	Identifikimi i bizneseve dhe krijimi i marrëveshjeve të mirëkuptimit	Nr. i marrëveshjeve dhe i partnerëve (afërsisht 30 marrveshje i kemi të realizuara)	Shtator - qershor	Shtator - qershor	Shtator - qershor	Shkollat DKA	MASHTI Partnerët	Marreveshje me SHMT dhe SHMP
Objektiva specifike 2.4. Monitorimi i zbatimit të planit të veprimit								
	Aktivitetet	Treguesit	Afati kohor			Institucioni përgjegjës	Institucionet mbështetëse	Buxheti
			2024	2025	2026			
2.4. 1.	Zhvillimi dhe aprovimi i kornizës monitoruese	Korniza monitorues e zhvilluar	Shtator - qershor	Shtator - qershor	Shtator - qershor	DKA Shkollat	MASHTI Partnerët	Pa kosto
2.4. 2.	Mbledhja e të dhënave sipas kornizës monitoruse	Të dhënat e mbledhura	Shtator - qershor	Shtator - qershor	Shtator - qershor	DKA Shkollat	MASHTI Partnerët	Pa kosto

2.4.3	Analiza e të dhënave dhe raportimi mbi zbatimin e planit të veprimit	Të dhënat e analizuar	Dhjetor, Qershor	Dhjetor, Qershor	Dhjetor, Qershor	DKA Shkollat	MASHTI Partnerët	Pa kosto
-------	--	-----------------------	------------------	------------------	------------------	--------------	------------------	----------

Shtojca : Korniza përkatëse ligjore, dokumentet e politikave dhe referencat shtesë

Ligjet

- Kushtetuta e Kosovës, <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=3702>
- Ligji 04/L-032 për Arsimin parauniversitar në Kosovë, 16 shtator 2011, <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2770>
- Ligji nr. 2003/12 për Qasjen në dokumente zyrtare, 6 nëntor 2003, <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2470>
- Ligji nr. 03/L – 172 për Mbrojtjen e të dhënave personale, 31 Maj 2010, <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2676>

- Ligji nr. 02/L-37 për Përdorimin e gjuhëve, 1 Mars 2007 <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2440>

Udhëzimet administrative

- Udhëzimi administrativ 08/2018 për themelimin dhe fuqizimin e ekipeve për parandalim dhe reagim ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit në arsiminparauniversitar <https://masht.rks-gov.net/udhezimi-adinistrativ-masht-nr-08-2018-per-themelimin-dhe-fuqizimin-e-ekipeve-parandalimdhe-kbmnapu/>
- Udhëzimi administrativ nr. 9/2011 për mbledhjen dhe raportimin e të dhënave statistikore nga shkollat dhe institucionet parashkollore në arsimin parauniversitar duke përdorur sistemin për menaxhimin e informatave në arsim, 30 dhjetor 2012, <https://masht.rks-gov.net/9-ua-per-mbledhjen-dhe-raportimin-e-te-dhenave-statestikore-nga-shkollat-dhe-institucionet-parashkollore-ne-arsimimin-parauniversitar-duke-perdorur-sistemin-per-menaxhimin-e-informative-ne/>
- U.A për transferin e nxënësve <https://masht.rks-gov.net/16-ua-per-kalimin-e-nxenesit-te-shkolles-se-mesme-te-larte-prej-nje-profil-arsimor-ne-tjetrin-prej-nje-shkolle-ne-shkollen-tjeter-nr-16-2011-date-30-12-2011/>
- UA. 08/2022 për dokumentacionin shkollor të arsimit parauniversitar, <https://masht.rks-gov.net/udhezim-administrativ-masht-nr-08-per-dokumentacionin-shkollor-ne-arsimin-parauniversitar/>
- U.A 03/2012 Barasvlera dhe njohja e dokumenteve të arsimit parauniversitar të lëshuara jashtë Republikës së Kosovës <https://masht.rks-gov.net/ua-barasvlera-dhe-njohja-e-dokumente-te-arsimit-parauniversitar-te-leshuara-jashte-republikes-se-kosoves-nr-03-2012-date-02-05-2012/>
- U.A. 19/2015, Për sistemimin e nxënësve të cilët kanë migruar nga viti shkollor 2014/2015 <https://masht.rks-gov.net/ua-masht-nr-19-2015-per-sisteminin-e-nxenesve-te-cilet-kane-migruar-nga-viti-shkollor-2014-2015/>
- U.A. 1/2016, Përcaktimi i kushteve, kritereve dhe procedurave për organizimin e mësimin plotësues për nxënësit e riatdhesuar <https://masht.rks-gov.net/ua-nr-01-2016-dt-12-01-2016-per-percaktimin-e-kushteve-kritereve-dhe-procedurave-per-organizimin-e-mesimit-plotesues-per-nxenesit-e-riatdhesuar-organizimi-dhe-planifikimi-i-procesit-arsimor-ne-ars/>

- U.A 01/2014 për organizimin dhe planifikimin e AAP <https://masht.rks-gov.net/ua-masht-nr-01-2014-organizimi-dhe-planifikimi-i-procesit-arsimor-ne-arsimin-dhe-aftesimin-profesional/>.
- U.A 02/2014 Numri i nxënësve me module dhe kualifikime të AAP, resurset, infrastruktura dhe siguria e nxënësve <https://masht.rks-gov.net/ua-masht-nr-02-2014-numri-i-nxenesve-me-module-dhe-kualifikime-te-aap-resurset-infrastruktura-shkollore-siguria-e-nxenesve/>
- UA (MASHT) Nr. 06.2014 Kodi i mirësjelljes dhe masat disiplinore për nxënës të shkollave të mesme të larta <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10128>
- UA- MASHT Nr: 12/2014 Përjashtimet në moshë me rastin e regjistrimit në arsimin dhe aftësimin për të rritur <https://masht.rks-gov.net/ua-masht-nr-12-2014-perjashtimet-ne-moshe-me-rastin-e-regjistrimit-ne-arsimin-dhe-aftesimin-per-te-rritur/>

(Politika për mësimin dual ka filluar nga shtatori 2022 fillimisht në 4 profile: kuzhinier, asistent i restorantit, floktar dhe murator)

Ministria e Arsimit është e interesuar për sistemin dual të mësimin, me synimin që në secilën komunë të bashkëpunohet me bizneset që kanë mundësi punësimi për të rinjtë, duke u kujdesur për sigurinë në punë dhe çështjet që ndërlidhen me punën që e bëjnë nxënësit nën moshën 18 vjet.

Strategjitë kombëtare/planet e veprimit

- Plani strategjik i arsimit në Kosovë (2022-2026),
- Strategjia për të drejtat e fëmijës (2019-2023),
- Strategjia kombëtare kundër trafikimit me njerëz në Kosovë (2022-2026),
- Strategjia dhe plani i veprimit për përfshirjen e komuniteteve rom dhe ashkali në shoqërinë kosovare (2022-2026).

Të tjera

- *Mundësi të Barabarta për arsim për të gjithë, Doracak për ekipet shkollore për parandalim dhe reagim ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit në arsimin e obliguar (MASHT, 2023)*
- *Mundësi të Barabarta për arsim për të gjithë, Doracak për ekipet komunale për parandalim dhe reagim ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit në arsimin e obliguar (MASHT, 2023)*
- *Agjencia Gjermane për Bashkëpunim Ndërkombëtar (GIZ), Trajtimi i refuzimit të shkollës dhe braktisjeve: doracak i orientuar kah praktika [Dealing with school refusal and dropouts: A practice-oriented manual] (tetor 2011).*
- *Raporti i OSBE-së: Përcjellja e braktisjes së shkollës dhe mosvijimit në Kosovë <http://ëëë.osce.org/sq/kosovo/95113?doenload=true> (qasur më 24 mars 2014).*
- *Regjistrimi dhe braktisja e shkollës nga vajzat në Kosovë (MASHT & UNICEF2004).*
- *Braktisja e shkollës nga nxënësit në Kosovë (MASHT, 2008)*
- *Instituti Pedagogjik i Kosovës, Femijët jashte shkollës – Studim bazë për praktikat e parandalimit dhe të reagimit ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit në shkollë (2014)*
- *UNICEF, Përmbledhje e Politikave - Të gjithë femijët regjistrohen, vijnë dhe përfundojnë arsimimin, 2014*

